

Langsigtede virkninger af skader er hyppigt forekommende

Bjarne Laursen & Hanne Møller

INTRODUKTION

Skader som følge af ulykker er en af de hyppigste årsager til kontakt med sygehusvæsenet. Nogle af disse skader resulterer i langvarige følgevirkninger. Blandt andet følger af hovedtraumer og skader på rygsøjlen er veldokumenterede. Der er dog mangelfuld viden om det samlede billede af følgevirkninger efter ulykker.

Formålet med denne undersøgelse var at bestemme prævalensen af selvrapporterede helbredsfølger af ulykker i den voksne danske befolkning, herunder omfanget af begrænsning af daglige aktiviteter og selv vurderet helbred blandt de skadede personer.

MATERIALE OG METODER

I Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2005 blev 21.832 voksne personer over 16 år inviteret til et interview. De blev spurgt, om de havde længerevarende sygdom eller skader, samt om disse skyldtes en ulykke. Personer, der var kommet til skade som følge af en ulykke, blev identificeret ud fra disse interviewsvar og klassificeret efter den påvirkede kropsdel. Helbredsforholdene blev undersøgt på baggrund af interviewoplysningerne og sammenlignet med en kontrolgruppe. Oplysninger om ulykkens art blev opnået ved at koble interviewdata til Landspatientregisteret på individniveau.

RESULTATER

Af de inviterede blev 14.566 personer interviewet (svarprocent 67). I alt 1.058 personer rapporterede følgevirkninger af ulykker, hvilket svarer til 7,3% af de interviewede. De hyppigste skader, som resulterede i følgevirkninger, var skader i ryg (23%), knæ (19%) og nakke (10%). I alt 336 personer (2,3%, eller 32% af dem, der rapporterede følgevirkninger) var meget hæmmede af følgevirkninger i deres daglige gøremål. Personer, der rapporterede følgevirkninger, berettede også om et dårligere helbred end andre. Især havde personer med skader i ryg, nakke eller i flere kropsregioner forringet helbred.

For 360 respondenter kunne en skaderelateret sygehuskontakt identificeres. Af disse var ulykkesomstændighederne kodet for 251. Blandt de 251 var 24% trafikulykker, 15% arbejdsulykker og 20%

Unintentional injuries affecting the back often result in long-term health effects.

sportsulykker. Af de resterende skyldtes 64% fald. Af de tilskadekomne ved trafikulykker angav 53%, at de var meget hæmmede i daglige aktiviteter, mens denne andel var 6% for sportsulykker.

Forekomsten af selvrapporterede følgevirkninger af ulykker er sammenlignelig med niveauet i USA og Storbritannien, når der tages højde for forskelle i spørgsmålene, men større end i et hollandsk studie, der var baseret på alvorligt tilskadekomne sygehuspatienter. Styrken i nærværende undersøgelse er, at den omfatter følgevirkninger af alle ulykker, hvad enten de er sygehusbehandlede eller ej. Den har dog også nogle begrænsninger. Der kan være forskelle i fortolkning af begrebet *ulykke*. Ved analysen af data er klare misforståelser korrigeret, f.eks. blev *trafikulykke* og *brækket ben* klassificeret som ulykke, mens *allergi* ikke blev det. Desuden skal det understreges, at helbredsoplysningerne er selvrapporterede og ikke resultat af en lægelig vurdering.

KONKLUSION

Langsigtede virkninger af skader er hyppigt forekommende i den voksne befolkning, og fald og trafikskader forårsager en stor del af disse. Forebyggelse af disse ulykker vil kunne reducere sundhedsbelastningen af ulykker betydeligt.

DANISH MEDICAL JOURNAL: Dette er et resume af en originalartikel publiceret på danmedj.dk som Dan Med J 2012;59(5):A4423

ORIGINALARTIKEL

Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet